

Asia: VN/9914/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 17 §:n kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Ei

Perustelut ja lisähuomiot

Lausunnonantajan yleinen näkemys esityksestä: ei puolla

1. Yleinen kanta lakiesitykseen

Suomen Hammaslääkäriseura Apollonian Ortodontian jaoston hallitus ei puolla luonnoksessa esitettyä muutosta, jolla kumottaisiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) 17§. Katsomme, että esityksen mukainen muutos vaarantaa potilasturvallisuutta eikä edistä suun terveydenhuollon palvelujärjestelmien vaikuttavuutta.

2. Perustelut ja vaikutusten arviointi

Ammattihenkilölain 22 §:n 1 momentin mukaan laillistettu lääkäri päättää potilaan lääketieteellisestä tutkimuksesta, taudinmäärittämisestä ja siihen liittyvästä hoidosta. Vastaavasti laillistettu hammaslääkäri päättää potilaan hammaslääketieteellisestä tutkimuksesta, taudinmäärittämisestä ja siihen liittyvästä hoidosta. Esityksen mukainen erikoishammasteknikoiden itsenäinen toiminta sisältää diagnostiikkaa ja tehtäviä, jotka edellyttävät kliinistä osaamista ja laillista toimivaltaa, joita erikoishammasteknikoilla ei ole eikä voida riittävästi saavuttaa täydennyskoulutuksella.

2.1. Potilasturvallisuus

Perustelumuistioloonnoksen mukaan ”sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistuksella tavoitellaan sitä, että ammattihenkilöt voisivat harjoittaa ammattiaan koulutuksensa ja osaamisensa mukaisesti eikä ammattihenkilölainsäädännössä ole tästä johtuen tarvetta säännellä eri ammattiryhmäkohtaisia rajoituksia”. Hammasteknikon tai erikoishammasteknikon koulutus ei lisäkoulutuksellakaan mahdollista pätevyyttä suunsairauksien, kuten periapikaalitulehdusten tai peri-implantiitin diagnosointiin, kudoksiin kohdistuviin toimenpiteisiin eikä biologisten riskien hallintaan. Suuntutkimus potilaalla, jolla on omia hampaita, juuria tai implantteja, vaatii kliinistä tutkimusta, ientaskujen mittausta, jäännöshampaiston kunnon arviointia ja tarvittaessa röntgenkuvausta.

Vaikka luonnoksessa käsitellään erityisesti proteesien valmistamista potilaalle, jolla on hampaiden juuria tai implantteja, luonnoksen tavoitteena vaikuttaa olevan myös laajemmin säätelyn purkaminen. Lausunnonantaja haluaa painottaa, että säätelyä purettaessa on riski myös esimerkiksi kalvo-oikomishoidon toteuttamiselle ilman erikoishammaslääkärin tai hammaslääkärin tekemää diagnoosia, hoidon suunnittelua ja seuranta. Lausunnonantaja katsoo, että perustelumuistioloonnoksen tavoitteet ovat toteutuessaan ja laajetessaan siten vakava riski potilasturvallisuudelle.

2.2. Kustannusvaikutukset

Esityksessä esitetyt säästöodotukset ovat heikosti perusteltuja. Potilas, jolla on omia hampaita, hampaiden juuria tai implantteja, tarvitsee hammaslääkärin tekemän kliinisen tutkimuksen ennen ja jälkeen teknisen työn.

2.3. Hoidon laatu ja saatavuus

Laadukas suun terveydenhuolto edellyttää moniammatillista yhteistyötä, jossa hammaslääkäri tai erikoishammaslääkäri vastaa kliinisestä kokonaisuudesta. Esityksen hyväksyminen ei tue tämän yhteistyön vahvistamista vaan uhkaa hajauttaa vastuuta tavalla, joka heikentää hoidon laatua. Perustelumuistioloonnoksessa mainittu hammasteknikkojen ja erityisesti erikoishammaslääkäriteknikkojen työvoimavaje ei tue tavoitetta hoidon saatavuuden paranemisesta.

Perustelumuistion mukaan ”hammaslääkärien tulee suunnitella ja tilata proteesi, vaikka hammaslääkäreillä ei aina olisi riittävää osaamista tähän”. Hammaslääketiede sisältää eri erikoisaloja, joista yksi on protetiikka ja purentafysiologia. Laillistettu hammaslääkäri ei voi olla kaikkien erikoisalojen asiantuntija, vaan protetiikan hallinta vaatii erikoistumista tai täydennyskoulutusta. Ratkaisuna tähän ei ole säätelyn purkaminen vaan koulutuksen lisääminen hammaslääkäreille vastaamaan hoidontarvetta ja takaamaan hoidon saatavuus.

3. Johtopäätökset ja suositukset

Lausunnonantaja katsoo, että esitystä ei tule edistää nykyisessä muodossa. Sen sijaan suosittelemme:

- Säilyttämään hammaslääkärin vastuun suun sairauksien diagnostiikasta ja hoidon suunnittelusta
- Vahvistamaan moniammatillista yhteistyötä selkein vastuunjaoin
- Huomioimaan protetiikan lisäksi kalvo-oikomishoidon ja muun kliinisen kokonaishoidon erityisvaatimukset säätelyssä

Juslin Jessica
Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia Ortodontian jaosto